

6284

การกระจายของอะลิฟาติกและอะโรมาติกไฮโดรคาร์บอนในตะกอนบริเวณอ่าวไทย

นายจรูญ สรวินทร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สภาวะแวดล้อม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-631-037-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I16966181.

DISTRIBUTION OF ALIPHATIC AND AROMATIC HYDROCARBONS IN SEDIMENTS
FROM THE GULF OF THAILAND

Mr. Charoon Sarin

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Science

Inter-Department of Environmental Science

Graduate School

Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-631-037-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การกระจายของอะลิฟาติกและอะโรมาติกไฮโดรคาร์บอนในตะกอน
บริเวณอ่าวไทย

โดย

นายจรูญ สารินทร์

สหสาขาวิชา

วิทยาศาสตร์สภาวะแวดล้อม

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.กัลยา วัฒนยากร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

สันติ อึ้งสุวรรณ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ อึ้งสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

กัธร ธีรคุปต์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กัธร ธีรคุปต์)

ประธานกรรมการ

กัลยา วัฒนยากร

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. กัลยา วัฒนยากร)

อาจารย์ที่ปรึกษา

เปรมจิตต์ แทนสถิตย์

.....
(รองศาสตราจารย์ เปรมจิตต์ แทนสถิตย์)

กรรมการ

ประทีปสุนทรสาร

.....
(อาจารย์ ดร. ประทีปสุนทรสาร)

กรรมการ

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมเพียงแผ่นเดียว

จรรยา สำนักร : การกระจายของอะลิฟาติกและอะโรมาติกไฮโดรคาร์บอนในตะกอนบริเวณ
อ่าวไทย (DISTRIBUTION OF ALIPHATIC AND AROMATIC HYDROCARBONS IN
SEDIMENTS FROM THE GULF OF THAILAND) อ.ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. กัลยา
วัฒนากร. 145 หน้า ISBN 974-631-037-2

ทำการวิเคราะห์สารอะลิฟาติกและอะโรมาติกไฮโดรคาร์บอนตามลำดับความลึกของชั้นตะกอน
ที่เก็บจากบริเวณอ่าวไทยจำนวน 8 สถานี โดยการสกัดตะกอนด้วยวิธี soxhlet extraction เป็น
เวลา 24 ชั่วโมง แล้วผ่านคอลัมน์โครมาโตกราฟีที่บรรจุด้วยซิลิกาเจล วิเคราะห์สารอะลิฟาติกและ
อะโรมาติกไฮโดรคาร์บอนที่แยกจากคอลัมน์โครมาโตกราฟี โดยวิธี GC ใช้คอลัมน์ชนิด Fused silica
capillary column (SE-54) และตัวตรวจแบบ ฟเลมไอโอไนเซชัน ผลการวิเคราะห์พบนอร์มัล-
อัลเคนที่มีจำนวนคาร์บอนอะตอมอยู่ในช่วง $C_{15} - C_{30}$ ปริมาณของนอร์มัลอัลเคนรวมมีแนวโน้มลดลงตาม
ระดับความลึกในทุกสถานี บริเวณอ่าวไทยตอนบนมีค่านอร์มัลอัลเคนรวมดังนี้ สถานี A มีค่าระหว่าง
266.05 - 1160.08 นาโนกรัมต่อกรัมน้ำหนักแห้ง สถานี B มีค่าระหว่าง 91.72-742.17 นาโนกรัมต่อ
กรัมน้ำหนักแห้ง สถานี C มีค่าระหว่าง 61.30 - 237.50 นาโนกรัมต่อกรัมน้ำหนักแห้ง ชายฝั่งตะวันตก
ของอ่าวไทยบริเวณจังหวัดชุมพรคือ สถานี D มีค่าระหว่าง 93.52 - 638.41 นาโนกรัมต่อกรัมน้ำหนัก
แห้ง ชายฝั่งตะวันออกบริเวณจังหวัดสมุทรสาคร - ตราด คือ สถานี E มีค่าระหว่าง 57.14 - 866.58
นาโนกรัมต่อกรัมน้ำหนักแห้ง และบริเวณอ่าวไทยตอนล่างมีค่าในแต่ละสถานีดังนี้ สถานี F มีค่าระหว่าง
58.33 - 108.18 นาโนกรัมต่อกรัมน้ำหนักแห้ง สถานี G มีค่าระหว่าง 63.50 - 138.48 นาโนกรัม
ต่อกรัมน้ำหนักแห้ง และสถานี H มีค่าระหว่าง 63.29 - 144.22 นาโนกรัมต่อกรัมน้ำหนักแห้ง เมื่อ
พิจารณาการกระจายของนอร์มัลอัลเคนและดัชนีต่าง ๆ บ่งชี้ได้ว่าไฮโดรคาร์บอนที่สะสมอยู่ในตะกอนบริเวณ
ต่าง ๆ ของอ่าวไทยมีแหล่งมาจากทั้งธรรมชาติและน้ำมัน

สำหรับสารอะโรมาติกไฮโดรคาร์บอนกลุ่ม PAHs พบน้อยมากทั้งปริมาณและชนิด โดยที่สาร
ส่วนใหญ่ที่พบคือ ไดเบนโซไพโรฟีน 1, 2 ไดไฮโดร-1-พีเนล แนทราซีน และ 2-เมทิลพีแนนทริน
โดยมีปริมาณรวมของ PAHs ในตะกอนชั้นบนของแต่ละสถานีดังนี้ อ่าวไทยตอนบนสถานี A และ B มีค่า
38.72, 123.52 นาโนกรัมต่อกรัมและไม่พบ PAHs ใน C บริเวณชายฝั่งตะวันตก สถานี D มีค่า 66.91
นาโนกรัมต่อกรัม บริเวณชายฝั่งตะวันออก สถานี E มีค่า 43.10 นาโนกรัมต่อกรัม และในบริเวณอ่าวไทย
ตอนล่างมีค่า 13.63, 67.31 และ 58.32 นาโนกรัมต่อกรัม สำหรับสถานี F, G และ H ตามลำดับ

ภาควิชา สหสาขา.....
สาขาวิชา วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม.....
ปีการศึกษา 2537.....

ลายมือชื่อนิติ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C426155 : MAJOR INTER-DEPARTMENT OF ENVIRONMENTAL SCIENCE

KEY WORD: ALIPHATIC HYDROCARBONS/AROMATIC HYDROCARBONS/SEDIMENTS/GULF OF THAILAND.

CHAROON SARIN : DISTRIBUTION OF ALIPHATIC AND AROMATIC HYDROCARBONS IN SEDIMENTS FROM THE GULF OF THAILAND. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. GULLAYA WATTAYAKORN, Ph.D., 145 pp ISBN 974-631-037-2

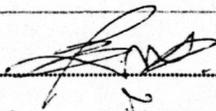
Sediment core samples collected from 8 stations in the Gulf of Thailand were Soxhlet extracted with dichloromethane for twenty four hours and further fractionated into two fractions by silica gel column chromatography. The aliphatic and aromatic hydrocarbons from column chromatography were determined by fused silica capillary column (SE-54) gas chromatographic analysis, using flame ionization detector. Results of sediment samples analysed show n-alkanes ranging from C₁₅ - C₃₀ and concentrations decrease with depth in all cores. Concentrations of total n-alkanes in sediments from the Upper Gulf area ranging from 26.05 - 116.08 ng/g dry weight at station A 91.72 - 742.17 ng/g dry weight at station B and 61.30 - 237.50 ng/g dry weight at station C and 93.52 - 638.41 ng/g, and 57.14 - 866.58 ng/g dry weight at station D (west coast) and E (east coast). In the Lower Gulf total n-alkane concentrations ranging from 58.33 - 108.18 ng/g, 63.50 - 138.48 ng/g and 63.29 - 144.22 ng/g at stations F, G and H respectively. The patterns of n-alkane distributions and other indices indicating that aliphatic hydrocarbons in the sediments, from all stations are biogenic and petrogenic in origin.

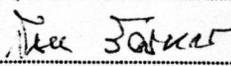
Polycyclic aromatic hydrocarbon (PAHs) at all stations were found to be rather low in concentrations and few in species. Dominant PAHs found include dibenzothiophene, 2-methylphenanthrene, and 1, 2-dihydro-1-phenyl naphthalene. Concentrations of total PAHs in surface sediments from the Upper Gulf area are 38.72, 123.52 and 0 ng/g dry weight at stations A, B and C and 66.91 ng/g, 43.10 ng/g dry weight at station D (west coast) and E (east coast). In the Lower Gulf, total PAHs are 13.63 ng/g 67.31 ng/g and 58.32 ng/g at stations F, G and H respectively.

ภาควิชา..... สหสาขา.....

สาขาวิชา..... วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม.....

ปีการศึกษา..... 2537.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฅ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
2. บีโตรเลียมไฮโดรคาร์บอนในสิ่งแวดล้อม : แหล่งน้ำ.....	4
3. วัตถุประสงค์และวิธีการศึกษา.....	29
4. ผลการศึกษา.....	44
5. วิเคราะห์ผลการศึกษา.....	99
6. สรุปการศึกษาและข้อเสนอแนะ.....	111
รายการอ้างอิง.....	114
ภาคผนวก.....	118
ประวัติผู้เขียน.....	145

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 แสดงปริมาณปิโตรเลียมไฮโดรคาร์บอนที่ปนเปื้อนลงสู่ทะเล.....	7
2.2 แสดงปริมาณสารอินทรีย์ที่ปนเปื้อนมากับน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาลงสู่อ่าวไทย.....	16
2.3 แสดงสถิติการปนเปื้อนของน้ำมันลงสู่อ่าวไทย.....	19
3.1 แสดงค่า LOD ของการวิเคราะห์นอร์มัลอัลเคน.....	42
3.2 แสดงค่า LOD ของการวิเคราะห์สารอะโรมาติก.....	43
4.1 แสดงปริมาณน้ำและปริมาณสารอินทรีย์คาร์บอนในตะกอนบริเวณต่างๆ	45
4.2 แสดงค่าความสัมพันธ์ (Correlation Coefficient : r) ระหว่างปริมาณสารอินทรีย์คาร์บอน กับระดับความลึกชั้นตะกอน ปริมาณนอร์มัลอัลเคนรวมกับระดับความลึกของชั้นตะกอน และปริมาณนอร์มัลอัลเคนรวมต่อปริมาณสารอินทรีย์บริเวณต่างๆ ในอ่าวไทย.....	49
4.3 แสดงนอร์มัลอัลเคนรวมในตะกอนบริเวณต่างๆ ในอ่าวไทย.....	52
4.4 แสดงสมการถดถอย (Regression Equation) เพื่อทำนายปริมาณนอร์มัลอัลเคนในตะกอน บริเวณต่างๆ ในอ่าวไทย.....	61
4.5 แสดงปริมาณสารอะโรมาติกในตะกอนชั้นบน (0-2 เซนติเมตร) บริเวณอ่าวไทย.....	92
5.1 แสดงค่าดัชนีต่างๆของอะลิฟาติกไฮโดรคาร์บอนในบริเวณอ่าวไทยตอนบน.....	105
5.2 แสดงค่าดัชนีต่างๆของอะลิฟาติกไฮโดรคาร์บอนในบริเวณอ่าวไทยฝั่งตะวันตก สถานี D และบริเวณอ่าวไทยฝั่งตะวันออก สถานี E	106
5.3 แสดงค่าดัชนีต่างๆของอะลิฟาติกไฮโดรคาร์บอนในบริเวณอ่าวไทยตอนล่าง สถานี F, G และ H	108
5.4 เปรียบเทียบผลการศึกษาปริมาณรวมของ PAHs บริเวณต่างๆ.....	110
ก.1 แสดงปริมาณสารอินทรีย์คาร์บอนและลักษณะตะกอนสถานี A.....	118
ก.2 แสดงปริมาณสารอินทรีย์คาร์บอนและลักษณะตะกอนสถานี B.....	119
ก.3 แสดงปริมาณสารอินทรีย์คาร์บอนและลักษณะตะกอนสถานี C.....	120
ก.4 แสดงปริมาณสารอินทรีย์คาร์บอนและลักษณะตะกอนสถานี D.....	121
ก.5 แสดงปริมาณสารอินทรีย์คาร์บอนและลักษณะตะกอนสถานี E.....	122
ก.6 แสดงปริมาณสารอินทรีย์คาร์บอนและลักษณะตะกอนสถานี F.....	123
ก.7 แสดงปริมาณสารอินทรีย์คาร์บอนและลักษณะตะกอนสถานี G.....	124
ก.8 แสดงปริมาณสารอินทรีย์คาร์บอนและลักษณะตะกอนสถานี H.....	125
ข.1 แสดงค่ารีเทนชันไทม์ และ ดัชนี Kovats ของสารมาตรฐานนอร์มัลอัลเคน.....	126

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
ค.1 แสดงปริมาณนอร์มัลอัลเคนในตัวอย่างตะกอน (นาโนกรัมต่อกรัม) สถานี A.....	127
ค.2 แสดงปริมาณนอร์มัลอัลเคนในตัวอย่างตะกอน (นาโนกรัมต่อกรัม) สถานี B.....	128
ค.3 แสดงปริมาณนอร์มัลอัลเคนในตัวอย่างตะกอน (นาโนกรัมต่อกรัม) สถานี C.....	129
ค.4 แสดงปริมาณนอร์มัลอัลเคนในตัวอย่างตะกอน (นาโนกรัมต่อกรัม) สถานี D.....	130
ค.5 แสดงปริมาณนอร์มัลอัลเคนในตัวอย่างตะกอน (นาโนกรัมต่อกรัม) สถานี E.....	131
ค.6 แสดงปริมาณนอร์มัลอัลเคนในตัวอย่างตะกอน (นาโนกรัมต่อกรัม) สถานี F.....	132
ค.7 แสดงปริมาณนอร์มัลอัลเคนในตัวอย่างตะกอน (นาโนกรัมต่อกรัม) สถานี G.....	133
ค.8 แสดงปริมาณนอร์มัลอัลเคนในตัวอย่างตะกอน (นาโนกรัมต่อกรัม) สถานี H.....	134
ง.1 แสดงดัชนี ARI ของสารมาตรฐานอะโรมาติก.....	135
ง.2 แสดงดัชนี ARI ของสารอะโรมาติกไฮโดรคาร์บอนจากการ interpolate ผลการศึกษา ของตารางที่ ง.1 เทียบกับ ARI ของ Lee and Vassilarost (1979).....	136
จ.1 แสดงการปรากฏของ UCM ในโครมาโตแกรมอะลิฟาติกไฮโดรคาร์บอน ของสถานี A,B และ C.....	143
จ.2 แสดงการปรากฏของ UCM ในโครมาโตแกรมอะลิฟาติกไฮโดรคาร์บอน ของสถานี D และ E.....	144
จ.3 แสดงการปรากฏของ UCM ในโครมาโตแกรมอะลิฟาติกไฮโดรคาร์บอน ของสถานี F,G และ H.....	144

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แสดงโครงสร้างสารประกอบปิโตรเลียมไฮโดรคาร์บอน.....	5
2.2 แสดงพฤติกรรมของน้ำมันเมื่อปนเปื้อนลงสู่แหล่งน้ำ.....	10
2.3 แสดงพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการรั่วไหลของน้ำมัน.....	15
2.4 แสดงเส้นทางการบินเรือในอ่าวไทย.....	18
2.5 แสดงแหล่งสำรองปิโตรเลียมของประเทศไทย.....	21
3.1 แสดงสถานีเก็บตัวอย่าง.....	30
3.2 แสดงวิธีวิเคราะห์สารไฮโดรคาร์บอนในตะกอน.....	35
3.3 แสดงวิธีกำจัดสาร high polar ออกจากอะโรมาติกแฟรคชัน.....	36
3.4 แสดงโครมาโตแกรมสารมาตรฐานอะโรมาติกที่ได้จาก การชะด้วย 10,20,30 และ 40 % ไดคลอโรมีเทน.....	37
4.1 แสดงปริมาณสารอินทรีย์คาร์บอนในตะกอนที่ระดับความลึกต่างๆ ของชั้นตะกอน บริเวณอ่าวไทยตอนบน.....	46
4.2 แสดงปริมาณสารอินทรีย์คาร์บอนในตะกอนที่ระดับความลึกต่างๆ ของชั้นตะกอนบริเวณ ชายฝั่งทะเลตะวันตกและบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก.....	47
4.3 แสดงปริมาณสารอินทรีย์คาร์บอนในตะกอนที่ระดับความลึกต่างๆ ของชั้นตะกอน บริเวณอ่าวไทยตอนล่าง.....	48
4.4 แสดงโครมาโตแกรมของสารมาตรฐานอะลิฟาติก.....	50
4.5 แสดงปริมาณนอร์มัลอัลเคนรวมที่ระดับความลึกต่างๆ บริเวณอ่าวไทยตอนบน.....	53
4.6 แสดง mass spectrum ของสารพริสเทนและไฟเทน ในตัวอย่างเทียบกับสารมาตรฐาน.....	54
4.7 แสดงโครมาโตแกรมของสารอะลิฟาติกไฮโดรคาร์บอนที่ระดับความลึกต่างๆ ของชั้นตะกอนสถานี A.....	55
4.8 แสดงการเปลี่ยนแปลงปริมาณสารนอร์มัลอัลเคนรวมและสารอินทรีย์คาร์บอนที่ ระดับความลึกต่างๆบริเวณอ่าวไทยตอนบน.....	60
4.9 แสดงปริมาณนอร์มัลอัลเคนรวมตามระดับความลึกบริเวณชายฝั่งตะวันตก.สถานี D.....	62
4.10 แสดงการเปลี่ยนแปลงปริมาณสารอินทรีย์คาร์บอนและนอร์มัลอัลเคนรวม ตามระดับความลึกต่างๆบริเวณ.ชายฝั่งตะวันตก สถานี D.....	62
4.11 แสดงโครมาโตแกรมของสารอะลิฟาติกไฮโดรคาร์บอนที่ระดับความลึกต่างๆ ของชั้นตะกอนสถานี D.....	63

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.12 แสดงปริมาณนอร์มัลอัลเคนรวมตามระดับความลึกต่างๆ ของชั้นตะกอน บริเวณชายฝั่งตะวันออกสถานี E	69
4.13 แสดงการเปลี่ยนแปลงปริมาณสารอินทรีย์คาร์บอนและนอร์มัลอัลเคนรวม ตามระดับความลึกต่างๆ บริเวณชายฝั่งตะวันออก.....	69
4.14 แสดงโครมาโตแกรมของสารอะโรมาติกไฮโดรคาร์บอนที่ระดับความลึกต่างๆ ของ ชั้นตะกอนสถานี E	70
4.15 แสดงปริมาณนอร์มัลอัลเคนรวมที่ระดับความลึกต่างๆ ของชั้นตะกอน บริเวณอ่าวไทยตอนล่าง.....	75
4.16 แสดงการเปลี่ยนแปลงปริมาณนอร์มัลอัลเคนและสารอินทรีย์คาร์บอน ที่ระดับความลึกต่างๆ บริเวณอ่าวไทยตอนล่าง.....	76
4.17 แสดงโครมาโตแกรมของสารอะโรมาติกไฮโดรคาร์บอนที่ระดับความลึกต่าง ๆ ของชั้นตะกอน สถานี H.....	77
4.18 แสดงปริมาณเฉลี่ยของนอร์มัลอัลเคนรวมในตะกอนชั้นบนสุดและปริมาณเฉลี่ยของ นอร์มัลอัลเคนรวม.....	82
4.19 แสดงโครมาโตแกรม TIC ของแฟรคชัน 2 ที่ชะด้วย 40 % ไดคลอโรมีเทนในเฮกเซน	84
4.20 แสดง mass spectrum ของสารที่พบในอะโรมาติกแฟรคชันที่ชะด้วย 40 % ไดคลอโรมีเทนในเฮกเซนเทียบกับสารมาตรฐาน.....	85
4.21 แสดงโครมาโตแกรมของสารอะโรมาติกแฟรคชันสถานี B (อ่าวไทยตอนบน)	88
4.22 แสดงโครมาโตแกรมของสารอะโรมาติกแฟรคชันสถานี D (ชายฝั่งตะวันตก)	89
4.23 แสดงโครมาโตแกรมของสารอะโรมาติกแฟรคชันสถานี E (ชายฝั่งตะวันออก)	90
4.24 แสดงโครมาโตแกรมของสารอะโรมาติกแฟรคชันสถานี B (อ่าวไทยตอนล่าง)	91
4.25 แสดง mass spectrum ของสารอะโรมาติกที่พบในตะกอนจากสถานี A เทียบกับสารมาตรฐาน	93
4.26 แสดง mass spectrum ของสารอะโรมาติกที่พบในตะกอนจากสถานี B เทียบกับสารมาตรฐาน	96